Ministerstwo Zdrowia

Departament
Dialogu Społecznego

DSZ.055.13.2026DSZ.055.13.2026.JP
Warszawa, 24 listopada 2026

w odpowiedzi na petycję z 28 września 2026 r. w sprawie zmiany przepisów ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta w zakresie dostępu rodziców do dokumentacji medycznej małoletnich pacjentów po 16. roku życia w taki sposób, aby:

1. *Sprzeciw małoletniego pacjenta po ukończeniu 16. roku życia nie mógł dotyczyć dokumentacji medycznej i historii choroby wytworzonej PRZED ukończeniem przez niego 16. roku życia.*
2. *Wprowadzić mechanizm sądowej lub niezależnej weryfikacji sprzeciwu nastolatka w sytuacji, gdy zachodzi uzasadnione podejrzenie, że sprzeciw ten jest wynikiem manipulacji jednego z rodziców w celu odcięcia drugiego opiekuna od informacji o stanie zdrowia dziecka (między innymi w mechanizmie alienacji rodzicielskiej).*
3. *Przywrócić pełną i nieograniczoną władzę rodzicielską w zakresie dostępu do informacji medycznej aż do osiągnięcia przez dziecko 18. roku życia, jako spójną z przepisami Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, zgodnie z którymi rodzice ponoszą wyłączną i pełną opiekę oraz odpowiedzialność cywilną i karną za czyny i dobrostan małoletniego do dnia jego pełnoletniości.*

uprzejmie przekazuję poniższe informacje.

Przedstawione w petycji postulaty opierają się w szczególności na założeniu, zgodnie z którym sprzeciw małoletniego pacjenta, który ukończył 16 lat, może pozbawić jego przedstawiciela ustawowego dostępu do dokumentacji medycznej, w tym dokumentacji sporządzonej przed ukończeniem przez pacjenta tego wieku. Założenie to nie znajduje oparcia w przepisach ustawy z dnia 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta (Dz. U. z 2024 r. poz. 581, z późn. zm.).

Stosownie do art. 17 ust. 1 ustawy małoletni pacjent, który ukończył 16 lat, ma prawo do wyrażenia zgody na przeprowadzenie badania lub udzielenie innych świadczeń zdrowotnych. Jednocześnie, zgodnie z art. 17 ust. 2 ustawy, prawo do wyrażenia zgody przysługuje również przedstawicielowi ustawowemu małoletniego pacjenta. Jeżeli małoletni pacjent, który ukończył 16 lat, sprzeciwia się udzieleniu świadczenia zdrowotnego pomimo zgody przedstawiciela ustawowego, zgodnie z art. 17 ust. 3 ustawy

telefon: +48 22 250 01 46
adres email: kancelaria@mz.gov.pl
www.gov.pl/zdrowie

ul. Miodowa 15
00-952 Warszawa

wymagane jest zezwolenie sądu opiekuńczego. Sprzeciw ten odnosi się zatem do udzielenia świadczenia zdrowotnego, a nie do udostępnienia dokumentacji medycznej.

Zasady dostępu do dokumentacji medycznej zostały uregulowane odrębnie w rozdziale 7 ustawy. Zgodnie z art. 23 ust. 1 ustawy pacjent ma prawo dostępu do dokumentacji medycznej dotyczącej jego stanu zdrowia oraz udzielonych mu świadczeń zdrowotnych. Natomiast art. 26 ust. 1 ustawy stanowi, że podmiot udzielający świadczeń zdrowotnych udostępnia dokumentację medyczną pacjentowi lub jego przedstawicielowi ustawowemu bądź osobie upoważnionej przez pacjenta. Przepis ten nie uzależnia prawa przedstawiciela ustawowego do dokumentacji medycznej małoletniego pacjenta od jego zgody ani nie przewiduje możliwości wyłączenia tego uprawnienia wskutek sprzeciwu małoletniego po ukończeniu przez niego 16. roku życia.

Ukończenie przez pacjenta 16. roku życia ma natomiast znaczenie w odniesieniu do prawa do uzyskania informacji o stanie zdrowia. Stosownie do art. 9 ust. 2 ustawy małoletni pacjent, który ukończył 16 lat oraz jego przedstawiciel ustawowy mają prawo do uzyskania od osoby wykonującej zawód medyczny przystępnej informacji o stanie zdrowia pacjenta, rozpoznaniu, proponowanych oraz możliwych metodach diagnostycznych i leczniczych, dających się przewidzieć następstwach ich zastosowania albo zaniechania, wynikach leczenia oraz rokowaniu. Przyznanie tego uprawnienia małoletniemu pacjentowi nie pozbawia analogicznego prawa jego przedstawiciela ustawowego.

Regulacje dotyczące wyrażenia zgody na udzielenie świadczenia zdrowotnego są zatem odrębne od zasad udostępniania dokumentacji medycznej. Ani ukończenie przez małoletniego pacjenta 16. roku życia, ani wyrażenie przez niego sprzeciwu wobec udzielenia świadczenia zdrowotnego nie stanowią samodzielnej przesłanki pozbawienia jego przedstawiciela ustawowego dostępu do dokumentacji medycznej. Dotyczy to zarówno dokumentacji sporządzonej przed ukończeniem przez pacjenta 16. roku życia, jak i dokumentacji wytworzonej po osiągnięciu tego wieku, dopóki pacjent pozostaje małoletni, a danemu rodzicowi przysługuje status jego przedstawiciela ustawowego.

Jednocześnie zakres wykonywania tych uprawnień przez konkretnego rodzica może być uzależniony od treści orzeczenia sądu dotyczącego władzy rodzicielskiej. Zgodnie z art. 92 ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy dziecko pozostaje aż do pełnoletności pod władzą rodzicielską. Stosownie natomiast do art. 95 § 1 tej ustawy władza rodzicielska obejmuje w szczególności obowiązek i prawo rodziców do wykonywania pieczy nad osobą i majątkiem dziecka oraz do wychowania dziecka, z poszanowaniem jego godności i praw. Władza rodzicielska może podlegać ograniczeniu lub zawieszeniu, a rodzic może zostać jej pozbawiony na zasadach określonych w przepisach Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego.

Ewentualne spory między rodzicami dotyczące wykonywania władzy rodzicielskiej, w tym zarzuty dotyczące niewłaściwego jej wykonywania lub wywierania wpływu na dziecko, podlegają ocenie sądu opiekuńczego z uwzględnieniem okoliczności konkretnej sprawy. Nie uzasadniają one natomiast wprowadzenia ogólnego mechanizmu sądowej lub niezależnej weryfikacji sprzeciwu małoletniego wobec udostępnienia dokumentacji medycznej, ponieważ obowiązujące przepisy nie przewidują takiego sprzeciwu jako przesłanki wyłączającej prawo przedstawiciela ustawowego do dostępu do tej dokumentacji.

Należy również wskazać, że obowiązujące przepisy nie dają podstaw do przyjęcia, iż wyrażenie przez małoletniego pacjenta sprzeciwu wobec udzielenia świadczenia zdrowotnego powoduje przejęcie przez osobę wykonującą zawód medyczny praw i obowiązków wynikających z władzy rodzicielskiej albo odpowiedzialności przypisywanej w petycji rodzicom. Sprzeciw, o którym mowa w art. 17 ust. 3 ustawy, skutkuje koniecznością uzyskania zezwolenia sądu opiekuńczego na udzielenie świadczenia zdrowotnego, nie zmienia natomiast zasad sprawowania władzy rodzicielskiej.

Mając powyższe na uwadze, Departament Dialogu Społecznego nie dostrzega podstaw do podjęcia prac legislacyjnych w kierunku wskazanym w petycji. Obowiązujące regulacje

telefon: +48 22 250 01 46
adres email: kancelaria@mz.gov.pl
www.gov.pl/zdrowie

ul. Miodowa 15
00-952 Warszawa

zapewniają przedstawicielowi ustawowemu małoletniego pacjenta dostęp do jego dokumentacji medycznej, a jednocześnie uwzględniają prawo pacjenta, który ukończył 16 lat, do uzyskania informacji o stanie zdrowia oraz udziału w podejmowaniu decyzji dotyczących udzielania mu świadczeń zdrowotnych.

Z wyrazami szacunku

Jakub Bydłoń
Dyrektor
/dokument podpisany elektronicznie/

telefon: +48 22 250 01 46
adres email: kancelaria@mz.gov.pl
www.gov.pl/zdrowie

ul. Miodowa 15
00-952 Warszawa